

PRACHOVICKÁ LOVESTORY POKRAČUJE!

Více na str. 8

CEMEX SOUSEDSKÝ ZPRAVODAJ

Cemex Sousedský
zpravodaj v elektronické
podobě naleznete zde.

DUBEN 2026
WWW.CEMEX.CZ

MILÍ SOUSEDÉ,

s příchodem jara vám přinášíme nové vydání našeho Sousedského zpravodaje. Věříme, že si užíváte slunečné dny a probouzející se přírodu. Jaro je časem nových začátků. A jeden takový nyní zažíváme i u nás v cementárně.

Hlavním tématem tohoto čísla je představení nového ředitele. Od ledna letošního roku vede cementárnu v Prachovicích Jarosław Saweckí. V rozhovoru vám ho chceme blíže představit a přiblížit jeho první dojmy nejen z provozu, ale i ze života na Chrudimsku. Věříme, že vám pomůžeme lépe poznat člověka, který bude stát v čele našeho dalšího směřování.

Únor a začátek března patřily v cementárně tradičně zimním opravám a přípravám na další výrobní rok. Plamen rotační pece letos vyhasl 9. února a znovu se rozhořel 9. března. Během této doby probíhaly pravidelné opravy i investiční akce napříč celým provozem. Jak jsme cementárnu připravili na další sezónu, se dozvíte na následujících stránkách.

Ačkoli máme Velikonoce letos již za sebou, v tomto čísle se k nim ještě vrátíme. Tentokrát pohledem do Mexika. Dozvíte se, jak se tyto svátky slaví v zemi, odkud pochá-

zí společnost Cemex. Prozradíme, že mají mnohem dramatičtější a výraznější podobu než u nás. Nechybí ani tematický recept, díky kterému si můžete kousek mexických Velikonoc vyzkoušet i u vás doma.

Příroda nám opět připravila jedno milé překvapení. V našem areálu se objevila samice raroha velkého, jednoho z nejvzácnějších dravců, kteří v České republice hnízdí. Její přítomnost nyní sledují odborníci i kamery umístěné u hnízdní budky. Každé takové pozorování je velmi cenné a jsme rádi, že areál naší cementárny poskytuje vhodné útočiště pro takto vzácný druh.

Nechybí ani tradiční křížovka a informace o přípravách na tradiční Den sportu, na který se už velmi těšíme.

Přejeme vám příjemné čtení a krásné jarní dny plné pohody, slunce a dobré nálady. Užijte si jaro ve všech jeho podobách! Ať už na procházkách v přírodě, při práci na zahradě nebo při setkáních s rodinou a přáteli.

Budeme rádi, když si najdete chvíli i na náš Sousedský zpravodaj a strávíte s ním příjemné chvíle.

**Redakční rada
Sousedského zpravodaje**

ROZHOVOR S NOVÝM ŘEDITELEM CEMENTÁRNY V PRACHOVICÍCH JAROSŁAWEM SAWECKÝM

Od ledna letošního roku vede cementárnu v Prachovicích nový ředitel, Jarosław Saweckí. Do své funkce přichází s bohatými zkušenostmi z oblasti moderní výroby cementu, udržitelnosti a využívání alternativních paliv. Rádi bychom vám nového pana ředitele v tomto rozhovoru krátce představili a přiblížili jeho první dojmy z regionu, provozu i života na Chrudimsku.

Od ledna stojíte v čele cementárny v Prachovicích. Jaká byla vaše profesní cesta?

Do Prachovic jsem nastoupil z pozice manažera pro CO₂ a alternativní paliva pro střední Evropu. Dříve jsem působil také v Cemex Polska a Cemex Latvia, kde jsem vedl důležité projekty zaměřené na modernizaci výroby a snižování emisí. Věřím, že tyto zkušenosti mohu dobře využít i v Prachovicích.

Jak vnímáte cementárnu v Prachovicích a její význam pro region?

Cementárna v Prachovicích má klíčové postavení nejen v našem regionu, ale i v rámci celé společnosti Cemex. Je pro mě velkou ctí a zároveň velkou odpovědností převzít její vedení.

Prachovice vnímám jako místo s opravdu hlubokými kořeny v oblasti těžby a zpracování vápence. Tato tradice se zde buduje po generace. Vápenec se tu těžil už od dávných dob, nejprve ručně, později s využitím střelného prachu. Vápno se tehdy páliko v jednoduchých pecích. V 19. století se výroba začala rychle modernizovat a vznikla zde první kruhová vápenka. Postupně se rozvíjela i infrastruktura, vznikla lanovka spojující lom se závodem a později i železniční napojení, které umožnilo další růst. Na tyto základy pak navázal vznik cementárny a výroba cementu ve velkém od poloviny 20. století. Dnešní cementárna navazuje na modernější provoz spuštěný na konci 70. let.

Závod je jedinečný nejen díky své tradici a know-how, ale zejména kvůli silnému propojení s místní komunitou. Cementárna byla vždy důležitou součástí života v Prachovicích. Nejen jako zaměstnavatel, ale i jako partner obcí. Lidé v okolních obcích jsou na cementárnu hrdí. A právem!

Společně budeme dál pracovat na tom, aby se závod rozvíjel v souladu s potřebami dnešní doby a zároveň zůstal dobrým a důvěryhodným sousedem.

Plánujete také pokračovat ve spolupráci s místními obcemi?

Ano, to je pro mě velmi důležité. Už jsem se začal setkávat se zástupci obcí Prachovice

nebo Vápenný Podol, abychom navázali na dosavadní dobrou spolupráci mezi společností Cemex a místními komunitami.

Velkým tématem je dnes bezpečnost. Jaký význam má pro vás v řízení závodu? Bezpečnost je pro mě vždy na prvním místě. Jak pro naše zaměstnance, tak pro obyvatele okolních obcí. Velmi oceňuji, že právě na ní se v Prachovicích dlouhodobě kladě velký důraz. Je vidět, že zdejší tým v této oblasti odvedl hodně práce. To se mimo jiné promítá do dlouhodobě klesající úrazovosti.

Důkazem systematického přístupu k bezpečnosti je i ocenění Zlatý Permon, které prachovická cementárna a lom získaly za vynikající výsledky v oblasti BOZP. Jde o nejvyšší ocenění v oblasti bezpečnosti práce v těžebním průmyslu v České republice. Hodnotí nejen počet úrazů, ale i celkové řízení rizik a úroveň bezpečnostních procedur.

Velmi pozitivně vnímám také konkrétní opatření směrem k veřejnosti, například investici do systému měření rychlosti ve Vápenném Podole. Dlouhodobě se rozvíjí i spolupráce se základní školou v Prachovicích. Cemex už roky pořádá tradiční akci Bezpečně na cestách. Jejím cílem je ukázat dětem, jak se bezpečně pohybovat po silnicích.

Bezpečnost není jen o technologiích a pravidlech, ale i o prevenci a osvětě. Proto chcí pokračovat ve spolupráci s obcí Prachovice při organizaci tradičního Dne sportu a prevence.

Přebíráte vedení závodu s dlouhou historií. Jak tuto tradici vnímáte?

Velmi si vážím práce všech, kteří se na rozvoji cementárny v minulých desetiletích podíleli. Díky nim se závod postupně proměnil v moderní provoz, jak ho známe dnes. Jak jsem již zmínil, silná průmyslová tradice se tady buduje už po generace.

Cementárna prošla řadou změn. Od výstavby cementárny v 50. letech, přes modernizaci v 70. letech, až po transformaci po roce 1989. Významným milníkem byl vstup mezinárodní společnosti Holderbank v 90. letech a následné působení švýcarského Holcim. Od roku 2015 je závod součástí společnosti Cemex. Od té doby jsme zde udělali kus práce v oblasti modernizace a ekologie, za kterou velmi děkuji předchozímu řediteli, panu Czubarovi. Mým cílem je nejen pokračovat v tom, co tu předchozí generace dlouhodobě budovaly, ale zároveň hledat cesty, jak závod posouvat směrem ještě udržitelnějšímu provozu.

Jaké jsou vaše první dojmy z Prachovic a našeho regionu?

Prachovice a jejich okolí jsem si velmi rychle oblíbil. Železné hory jsou opravdu krásné a už jsem tu zvládl několik větších výšlapů. Z prvních setkání mám také pocit, že obyvatelé okolních obcí jsou velmi přátelští a otevření spolupráci. Rád bych se postupně potkal s co nejvíce lidmi, mluvil s nimi a lépe

„Chci, aby cementárna byla nejen moderní a efektivní, ale také šetrná k lidem i k přírodě.“

tak poznal region, jeho tradice i možnosti do budoucna.

Jaké jsou vaše hlavní priority do dalších let?

Mým cílem je navázat na to, co se v Prachovicích dlouhodobě daří, a dál rozvíjet závod směrem k modernímu a odpovědnému provozu. Vedle technologického rozvoje je pro mě klíčová ochrana životního prostředí a snižování emisí CO₂.

Cemex má v této oblasti jasný závazek v rámci globální iniciativy Future in Action. Naším cílem je dosáhnout do roku 2050 uhlíkové neutrality výrobního procesu. Konkrétní kroky už dnes přináší výsledky. V uplynulém roce společnost například energeticky využila zhruba 70 000 tun nerecyklovatelného odpadu a tím dosáhla roční úspory odpadu, který by jinak skončil na skládkách. Zároveň se tím podařilo nahradit přibližně 57 000 tun černého uhlí. To výrazně snižuje spotřebu neobnovitelných zdrojů i emise skleníkových plynů.

Velkou prioritou celého našeho týmu je také zlepšování kvality života v okolí cementárny. Příkladem mohou být kroky zaměřené na odhlučnění provozu, díky kterým by obyvatelé měli zaznamenat znatelné snížení hluku. Tato opatření zároveň přispívají i k lepším pracovním podmínkám uvnitř závodu. Také se aktivně věnujeme ochraně místní přírody. Okolí cementárny tvoří unikátní vápencový biotop o rozloze zhruba 25 hektarů, kde bylo zaznamenáno více než 400 druhů rostlin a stovky druhů živočichů. Ve spolupráci s odborníky proto realizujeme konkrétní opatření, od sečení luk a odstraňování náletových dřevin až po podporu obojživelníků nebo instalaci desítek ptačích budek.

Chci, aby cementárna byla nejen moderní a efektivní, ale také šetrná k lidem i k přírodě a aby odpovídala současným ekologickým standardům. Budu rád, když se budeme častěji setkávat nejen se zaměstnanci, ale i s obyvateli a zástupci okolních obcí, a mluvit spolu. Nejlepší cesta vpřed je vždy ta, po které jdeme společně.

CHYSTÁME PRO VÁS DEN ZDRAVÍ A SPORTU

V úterý 24. března 2026 proběhla valná hromada SK Prachovice, na které se řešila i příprava dalšího ročníku oblíbeného Dne zdraví a sportu. Přítomní se jednomyslně shodli, že akce má v areálu sportovního klubu své pevné místo a bude se konat i letos.

Organizátoři se znovu sejdou 26. května, kdy doladí konkrétní podobu programu a potvrdí přesné datum konání. Už nyní ale počítáme s tím, že by se Den zdraví a sportu měl uskutečnit v první polovině září, a těšíme se, až se na této ročníkové akci opět společně setkáme.

Generální odstávka 2026: Jak jsme připravili cementárnu na další sezónu

Únor a začátek března patří v cementárně tradičně zimním opravám a přípravám technologie na další výrobní rok. Plamen rotační pece byl letos odstaven 9. února 2026 a znovu se rozhořel 9. března 2026. Během této doby probíhaly pravidelné opravy a investiční akce napříč celým provozem.

Drťirna: pevný základ celé výroby

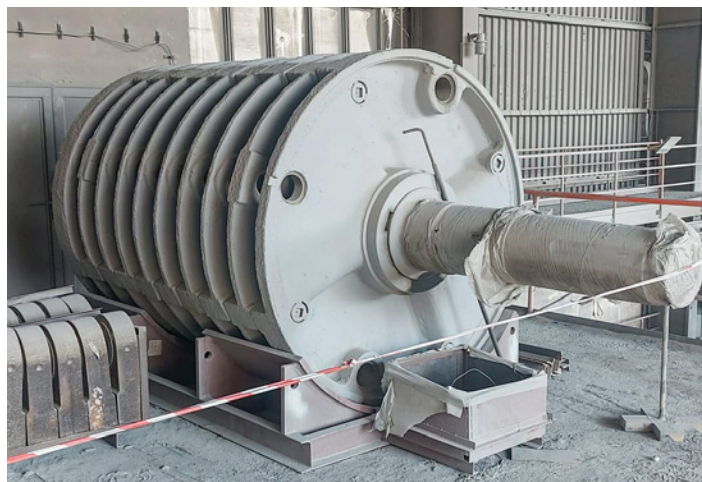
Odstávka se letos dotkla i primární drťirny, tedy místa, kde celý výrobní proces začíná. V provozu máme dva **odrazovo-kladivové drťiče**. Představit si je můžete jako velká, velmi výkonná „kladiva“, která rozbíjí vytěžený kámen na menší kusy. Ty pak putují dál do výroby. Proč je důležité, aby byly tyto drťiče v perfektním stavu? Protože pokud je kámen správně nadrcený – tedy ani příliš velký, ani příliš jemný – celý další proces probíhá plynuleji. Pec se lépe reguluje, mlýny se méně opotřebovávají a výroba je stabilnější. Každoroční opravy tak nepřinášejí jen jistotu, že se stroj během roku „nezastaví“, ale i lepší podmínky pro všechny další technologie. Součástí areálu je také čelistový drťič, který dnes slouží ke zpracování vápence pro vlastní potřebu.

Předhomogenizační skládka

Důležitou částí letošní odstávky byla oprava **hrablového dopravníku na předhomogenizační skládce**. Jedná se o zařízení výrobce MVT, které pomocí pohyblivého seřetězu s kovovými hrabli postupně odebírá materiál z celé šířky skladované suroviny. Materiál je následně dopravován na boční sběrný pás a dále do surovinových mlýnů. Zařízení tak zajišťuje rovnoměrné a plynulé odebírání suroviny, aby do další části výroby proudila stále stejně kvalitní směs. Během odstávky se vyměňují vodící klady řetězu, opotřebovaná hrabla a část vodících kolejí. Tyto opravy zajišťují stabilní chod zařízení, rovnoměrné dávkování materiálu a snižují riziko poruch během roku.

Surovinové mlýny a rotační pec

Na **surovinovém mlýnu č. 2** proběhla výměna obvodových pancířů druhé komory. Na obou surovinových mlýnech se měnily pancíře výstupní stěny a opravovaly společné dopravní cesty. Mlýn si můžeme představit jako obrovský válec, ve kterém se surovina rozemílá na jemný prášek. Pancíře uvnitř mlýna chrání jeho konstrukci před neustálým nárazem a třením materiálu. Pokud

Surovinový mlýn během odstávky

by se nevyměnily včas, mohlo by dojít k poškození samotného těla mlýna. A to už by znamenalo mnohem složitější zásah.

Také **rotační pec**, tedy srdce cementárny, prošla důležitými opravami. Úspěšně

jsem realizovali výměnu jízkových pancířů a instalovali žáruvzdornou vyzdívku. Vyzdívku si lze představit jako ochrannou „vnitřní podšívku“ pece, která ji chrání před extrémním žářem. Pokud má pec bezpečně zvládat

vysoké teploty, musí být tato ochrana v perfektním stavu.

Chladič slínku: prevence rizik a zvýšení bezpečnosti

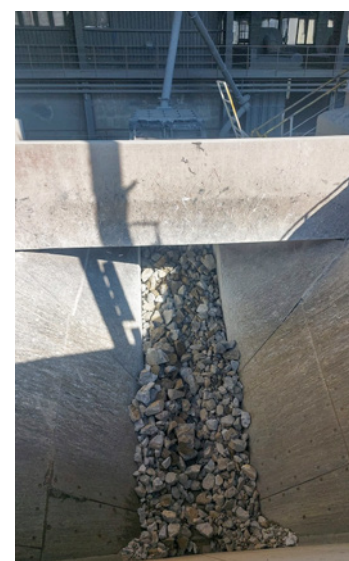
Větší rozsah prací letos probíhal i na **chladiči slínku**. Slínek je žhavý materiál vystupující z pece, který je potřeba rychle ochladit a následně dopravit do sila. Vyměňovaly se potahy pevného roštu IKN i pohyblivých roštů, tedy částí, po kterých žhavý materiál putuje. Tyto kroky představují důležitý preventivní zásah, který chrání zařízení, zvyšuje bezpečnost pracovníků a zajišťuje plynulost výroby.

Cementová mlýnice

Odstávka se dotkla také **cementové mlýnice**, ve které se slínek mele na hotový cement. Proběhly opravy obou mlýnů, výměny poškozených pancířů a údržba společných dopravních cest. Když jsou vnitřní ochranné části v dobrém stavu, mlýn pracuje efektivněji, s menší spotřebou energie a nižším rizikem poruch.

Dva odrazovo-kladivové drťiče

Kámen po průchodu drťičem

VYLUŠTĚTE KŘÍŽOVKU A VYHRAJTE

Vítejte u naší oblíbené křížovky! Připravili jsme pro vás opět malou luštitelskou výzvu, která vám může zpříjemnit volnou chvíli. Tajenka tentokrát odkazuje na sladkou tradici z jedné vzdálenější části světa. A právě v tomto ročním období se podobné dobroty objevují na stolech o něco častěji než jindy. Přejeme hodně štěstí při luštění a těšíme se na vaše odpovědi!

Ceny:

1. Strategická hra pro 2 až 4 hráče
2. Láhev na vodu
3. Pouzdro na brýle

Jak se zapojit?

Vyluštěte křížovku a tajenku nám zašlete do 31. května 2026 e-mailem na info@cemex.cz společně se svým jménem, adresou a telefonním číslem. Jako předmět, prosím, uveďte „Sousedský zpravodaj – křížovka“. Kompletní informace a pravidla soutěže naleznete na stránce www.cemex.cz/sousedsky-zpravodaj.

POMŮCKA: DODO, LAR, TAR	LARVA ŽÁBY	SLOVENSKÝ KRAJ	DESKA POD OKNEM	INDIUM (ZN.)	SÝR (SLOVEN- SKY)	SKLADBY 8 HLASŮ, OKTETY	AFRICKÝ LIDOP	JÍLY (SLOVEN- SKY)	VE (SLOVEN- SKY)	NÁKLADNÍ AUTO (ZN.)	PROUDIT
POPSÁNÍ						OBŠÍVAT					
RADIOAK- TIVNÍ PRVKY (ZN. U)						TYPICKÉ PRO KILO AFRICKÝ SLON					
DRUH GIBONA				TAKTY					INTERCITY (OZN.)		
				SOK					TAHLE		
EVAREK (DOMÁCKY)					LEPIDLO			LETIŠTĚ TATRY (KÓD)			
					MALÝ RANEC			VYHNULÝ PTÁK			
TAJENKA										ŤUKAT	CIRKUSOVÉ STŘEŠNÍ PLACHTY
VYDÁVAT ZVUK MÉ		ADAMOVA ŽENA				SOUHLAS			CITOSL. PLA- SENÍ (KŠS)		
		UDATNÝ ČLO- VĚK (RÍDČ.)				ARABSKÁ TAMBURÍNA			TEŽKÝ KOV (ZN. PB)		
ZMUTO- VANÝ TVOR						ZEZDOLA					
						ŽIVÉ STŘÍBRO					
EDUARD (DOMÁCKY)			SHAKESPEA- RŮV KRÁL					OLEPENÍ			
			VE VĚTŠÍ DÁLCE					JAKÁ (SLOVENSKY)			
ČADSKÁ REPUBLIKA				SKICA					PRIMÁTI (KNIZNĚ)		
				PONĚVADŽ					OBČAN. PRŮ- KAZ (ZKR.)		
PATRA (ZASTA- RALE)						UKOUT					
MASTEK						ŤÁPA, ŤÁPAVÝ KROK					

Velmi nás potěšily všechny odpovědi, které nám z prosincové křížovky dorazily. Celkem jsme obdrželi 34 správných řešení od čtenářů z Heřmanova Městce, Seče, Prachovic, Mičova, Ronova nad Doubravou, Třemošnice, Chrudimí, Sobětuch, Stolany, Bučiny, Kostelce u Heřmanova Městce, Chotěnic i Úherčic. Jedna odpověď přišla dokonce až z Prahy. Děkuje všem, kteří se zapojili!

SPRÁVNÁ TAJENKA Z MINULÉHO ČÍSLA BYLA „TOŘIČ VČELONOSNÝ“.

Gratulujeme všem výhercům: **1. Eva Tomišková, Třemošnice** – Termohrnek, **2. Petra Turoňová, Ronov nad Doubravou** – Čepice, **3. Ilona Jirotková, Prachovice** – Ochranné pouzdro na brýle

Investice do tiššího a modernějšího provozu

Kromě oprav proběhly i investiční akce. Částečně se rekonstruovalo přírodní potrubí do filtru Lurgi na chladiči slínku. Současně se instaloval nový systém chlazení části pláště rotační pece. Tento projekt přispívá ke snížení hlučnosti provozu a pomáhá udržovat stabilní teplotu pece. Stabilnější teplota znamená menší namáhání konstrukce a delší životnost zařízení. Pro okolí pak tišší a kultivovanější provoz.

Společně připraveni na další rok

Generální odstávka 2026 nebyla jen souborem oprav. Byla to důkladná příprava na celý další rok výroby. Díky preventivním zásahům, modernizaci a pečlivé práci všech

Obnova žáruvzdorné vyzdívky rotační pece

**Za každou odstávku
stojí lidé, díky nimž
může cementárna
celý rok spolehlivě
fungovat.**

zúčastněných může cementárna fungovat bezpečně, stabilně a spolehlivě.

Poděkování patří všem zaměstnancům i pracovníkům dodavatelských firem, kteří se na letošní odstávce podíleli. Jejich práce možná není vždy vidět na první pohled, ale právě oni zajišťují, že jsme společně skvěle připraveni na další rok!

Velikonoce po mexicku

Zatímco u nás na Chrudimsku si Velikonoce spojujeme s pomlázkou, barvením vajíček a vůní nádivky, v Mexiku mají tyto svátky mnohem dramatictější ráz. Ulice tam zaplní procesí, náboženská představení a davy lidí. V prosincovém čísle jsme společně nahlédli do tajů mexických Vánoc. Teď je ten pravý čas zažít tamní Velikonoce!

Velikonoce jsou zde jedním z nejdůležitějších svátků v roce a slaví se opravdu ve velkém. Mexické oslavy netrvají pouhý prodloužený víkend, ale celé dva týdny. Nejvýznamnější částí je Svatý týden (Semana Santa), který začíná Květnou nedělí a vrcholí Velkým pátkem a Velikonoční nedělí. Mexičané jsou velmi věřící a Velikonoce pro ně mají hluboký duchovní význam. V oslavách se mísí španělské tradice s prvky původních indiánských kultur, a to jim dodává jedinečnou atmosféru.

Na Květnou nedělí si lidé do kostelů přinášejí ručně pletené palmové kříže. Na Zelený čtvrtek zdobí své domovy oltáře a mnozí navštěvují několik kostelů na památku Ježíšova utrpení. Velký pátek je dnem silných emocí, konají se procesí a realistická ztvárnění křížové cesty. Bílá sobota bývá někde poklidná, jinde ji doprovází pálení figur Jidáše jako symbolu zrady. A na Velikonoční nedělí se kostely znovu rozezní zvony, lidé se scházejí u společného jídla a oslavují radostné poselství svátků.

Mexické velikonoční zajímavosti

Místo kraslic vejce s překvapením

V Mexiku vám může někdo o Velikonočních rozbití vejce o hlavu. A vy byste mu za to ještě měli poděkovat! Barevné skořápky naplněné konfetami, takzvané cascarnes, totiž podle tradice přinášejí štěstí. Jen je dobré je předem trochu promáchnout, aby toto překvapení žádného šťastlivce nezranilo.

Zvony se na čas odmlčí

Od Zeleného čtvrtka až do Velikonoční neděle v mnoha městech umlknou kostelní zvony. Ticho symbolizuje smutek a očekávání. Když se pak v neděli znovu rozezní, je to symbol radosti a bujarých oslav.

Největší pašijové hry na světě

V části Iztapalapa v Mexico City sleduje rekonstrukci Ježíšovy křížové cesty až milion lidí ročně. Hlavní představitel se na svou roli připravuje měsíce dopředu, ulicemi totiž skutečně nese několik desítek kilogramů těžký dřevěný kříž. Atmosféra je velkolepá a velmi emotivní.

Pálení Jidáše... a někdy i politiků

Na Bílou sobotu se v mnoha městech páli figuríny Jidáše. Ty ale často nevypadají jen jako biblická postava. Někdy mají podobu neoblíbených politiků či veřejně známých osobností. Tradice tak propojuje společenskou kritiku se špetkou lidového humoru.

Oslavy jsou skutečně velkolepé

Velikonoce bez masa

Během postního období se mnoho rodin vyhýbá červenému masu. Na stole proto najdete ryby, čočku, kaktus (nopál) nebo sladkou capirotadu, kterou si díky receptu v tomto čísle můžete vyzkoušet i doma. Ulice pak voní mořskými plody a osvěžujícími ovocnými nápoji zvanými aguas frescas.

Pláže plné lidí

Jakmile skončí duchovní část svátků, vyrazí tisíce rodin k moři. Velikonoce patří v Mexiku k nejrušnějším dovolenkovým obdobím v roce.

Rekonstrukce křížové cesty

Velikonoční průvod

Recept: Jak chutnají Velikonoce v Mexiku

Velikonoce už máme letos za sebou, ale to neznamená, že se k nim nemůžeme ještě vrátit. Tentokrát pohledem do světa. V tomto čísle Sousedského zpravodaje se dozvíte, jak se Velikonoce slaví v Mexiku, zemi, odkud pochází společnost Cemex. Protože k tradicím patří i jídlo, přinášíme vám také jeden recept, který si můžete snadno vyzkoušet doma.

Jedním z typických velikonočních pokrmů v Mexiku je **capirotada** (správně se čte „kapirotáda“). Sladký zapečený chlebový nákyp připravovaný během postního období a Svatého týdne. Sladká, voňavá a lehce překvapivá kombinace chutí. Připomíná naši žemlovku, ale díky koření, karamelovému sirupu a špetce slanosti chutná úplně jinak.

Capirotada – tradiční mexický velikonoční nákyp

Ingredience (6–8 porcí)

Na nákyp:

1 bochník bolillo nebo jiného bílého pečiva (může být i starší) – u nás dobře poslouží bageta nebo veka
4 lžíce másla
1 šálek strouhaného sýra (tradičně queso fresco nebo queso añejo; lze nahradit eidamem, parmazánem nebo čedarem)
½ šálku rozinek
½ šálku mandlí nebo vlašských ořechů
volitelně: sušené ovoce, piniové oříšky nebo strouhaný kokos

Na sirup:

2 šálky vody
1–1,5 šálku hnědého cukru (nebo 1 blok piloncilla, pokud jej seženete)
1 skořicová tyčinka
3–4 hřebíčky
volitelně: kousek pomerančové kůry

Postup

Příprava pečiva

- Pečivo nakrájejte na silnější plátky.
- Lehce je opečte v troubě nebo na suché pánvi, aby byly suché a křupavé.
- Poté je potřete máslem.

Příprava sirupu

- Do hrnce nalijte vodu, přidejte cukr, skořici, hřebíček a případně pomerančovou kůru.
- Vařte na mírném ohni přibližně 10–15 minut, dokud nevznikne lehce zhoustlý, voňavý sirup.
- Koření poté můžete vyjmout.

Vrstvení

- Zapékací mísu vymažte máslem.
- Na dno položte vrstvu pečiva, posypte rozinkami, ořechy a sýrem. Přelijte částí sirupu.
- Vrstvení opakujte, dokud nespoteřebujete všechny suroviny.
- Poslední vrstvu by měl tvořit sýr zalitý zbylým sirupem.

Pečení

- Troubu předehřejte na 180 °C.
- Pečte přibližně 25–30 minut, dokud se sirup nevsákne a povrch lehce nezkaramelizuje.

Podávání

- Capirotada se podává teplá i studená.
- Druhý den bývá ještě lepší, protože se chutě krásně propojí.

TIPY A OBMĚNY

- V některých mexických regionech se přidávají plátky banánu nebo sušené švestky.
- Pro výraznější karamelovou chuť použijte tmavý třtinový cukr.
- Kombinace sladkého sirupu a slanějšího sýra může působit neobvykle, ale právě toto spojení je pro mexickou kuchyni typické.

Prachovická lovestory pokračuje! Cemík si za komín dovedl novou partnerku a rarohe na scéně!

Minulé léto jsme vám v Sousedském zpravodaji přinesli krásný příběh sokolí rodinky Betky a Cemíka. Letos se u sokolí budky odehrává další zajímavá kapitola z ptačího života. V našem areálu se totiž objevila samice rarohe velkého, jednoho z nejvzácnějších dravců, kteří v České republice hnízdí. Její přítomnost nyní sledují odborníci i kamery umístěné u hnízdní budky. A přinášíme také pokračování příběhu Betky a Cemíka.

Raroh velký patří mezi čtyři celosvětově ohrožené druhy ptáků, které u nás v současnosti hnízdí. V České republice jde o mimořádně vzácného dravce. V loňském roce bylo zaznamenáno pouze osm hnízdicích párů. V některých předchozích letech dokonce jen dva až pět. Každé jeho pozorování je proto pro ornitology velmi cenné.

Samice, která se nyní zdržuje u nás v Prachovicích, je podle zoologa Václava Berana pravděpodobně mladý pták ve druhém až třetím roce života. V tomto věku ještě často nehnízdí a spíše se „toulá“ krajinou a hledá vhodná místa. „Díky kameře umístěné u sokolí budky je možné její chování dobře sledovat. Nejčastěji sedává přímo u budky nebo na zábradlí v jejím okolí,“ vysvětluje Václav Beran z Oblastního muzea v Ústí nad Labem, který s námi na monitorování dravců dlouhodobě spolupracuje.

Současně se v lokalitě pohybuje i sokolí pár. „Je pravděpodobné, že se jedná o naše známé sokoly Betku a Cemíka,“ řekl nám Jan König, specialista životního prostředí společnosti Cemex. Dodal, že jistotu však přinese až odečtení jejich kroužků. Betka s Cemíkem v prachovické cementárně úspěšně vyvedli tři mláďata. Tato sokolí rodina si získala sympatie mnoha zaměstnanců i milovníků přírody z okolí.

S postupem času se ale ukázalo, že letošní situace je složitější, než se zpočátku zdálo. Z novějších pozorování vyplývá, že se do lokality skutečně vrátil samec

Cemík, tentokrát však po boku nové, mladší samice, narozené v roce 2024 na ventilačním komínu jaderné elektrárny Dukovany.

Podle ornitologa Václava Berana jde o výjimečný vývoj. „Na loňské hnízdiště se vrátil samec s novou samicí. To spíš naznačuje, že původní samice se už nevrátila,“ vysvětluje. Stále podle něj ale existuje možnost, že Betka žije, a ještě se v Prachovicích objeví. Budeme situaci nadále bedlivě sledovat.

Mezi sokoly a rarohem dochází k určitému konkurenčnímu souboji. Raroh je o něco větší než sokol, případně střetnutí by bylo velmi vyrovnané. Sokoli se zatím snaží vetřelkyni spíše dlouhodobě „znepříjemňovat“ pobytem a bránit své teritorium.

Odborníci nyní doufají, že se samice rarohe nakonec přesune do jiné lokality, ve které by v budoucnu mohla zahnídit. Pokud by totiž v areálu zůstala sama, pravděpodobně by zde nehnízdil ani raroh, ani sokoli. A to by byla škoda!

I tak je ale její výskyt v Prachovicích velmi zajímavým a vzácným pozorováním. Ukazuje, že i průmyslové prostředí může být místem, které přitahuje mimořádné druhy ptáků. A že příběhy z okolí našeho komína mohou být někdy stejně napínavé jako ty z divoké přírody.

Příběh těchto opeřenců ale zdaleka nekončí. Právě naopak, začíná být ještě pikantnější!

JARO VE ZNAMENÍ DOBROVOLNICTVÍ

S příchodem jara se příroda v okolí prachovické cementárny znovu probouzí. S tím, jak se barvy vracejí do našich Železných hor, má člověk chuť se na chvíli zastavit a jen se dívat. Právě takové chvíle nás lákají vrátit se na krásné místo, do přírodní rezervace Bohdanečský rybník, kde jsme v minulém roce zanechali svou stopu.

V dubnu 2025 jsme zde společně vysazovali topoly černé. Do krajiny jsme tehdy vložili malé sazenice a s nimi i kus naší energie, času a naděje, že jednou vyrostou v silné stromy, které tu budou dlouho po nás. Když jsme se sem letos vrátili, stromky už nebylo snadné najít. Splynuly s okolní zelení. Znamená to, že zakořenily a staly se přirozenou součástí krajiny. Je radost vidět, že to, co děláme, má smysl.

Na tyto aktivity plynule navazujeme i letos. V úterý 24. března proběhla v areálu EcoWasteEnergy (EWE 2.0) menší dobrovolnická akce, která měla velký význam. Sedmičlenný tým kolegů a kolegyní během jednoho dopoledne vysadil lípu srdčitou, náš národní strom, který v budoucnu nabídne stín i přirozené zázemí pro řadu živočichů. Projekt osobně zastřešoval ředitel společnosti EWE František Dvořák.

Součástí akce byla také instalace dvou nových ptačích budek. Jedna z nich byla umístěna v blízkosti nově vysazené lípy, druhá pak na vzrostlém stromě podél cesty k zařízení EWE 2.0. „Dřiny podél příjezdové cesty jsou zatím ještě malé, takže pro umístění budky se nehodí. Využili jsme proto blízký vzrostlý smrk, který ptákům poskytne stabilní a bezpečný prostor,“ říká Hana Kubantová, koordinátorka životního prostředí.

Takovéto kroky pomáhají posilovat biodiverzitu a vytvářet příznivější prostředí pro přírodu přímo v areálu cementárny.

A jarní dobrovolnictví tím rozhodně nekončí. V příštím čísle se společně podíváme na Den Země, během kterého tradičně s dětmi z okolních obcí sázíme další stromy. Navazujeme tak na předchozí roky a znovu budujeme vztah k přírodě i u těch nejmenších. Chybět nebude ani tradiční úklid v okolí našich provozoven a hradu Lichnice, kde se pravidelně zapojujeme do péče o toto krásné místo. Děkujeme všem, kteří pomáhají!

Sokolí samice v Prachovicích

Raroh velký